



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



BALKAN INSTITUTE FOR  
LABOUR AND SOCIAL  
POLICY

## Генериране на бизнес идея

(Структура на учебната програма по модула)

1. Увод.....	1
2. Учебна програма .....	1
3. Цели на самообучението .....	2
4. Какво трябва да знаете предварително? .....	3
5. Резултати от самообучението .....	3
6. Съдържание на темите на модула .....	4
7. Библиография .....	8

### 1.Увод

Ако се мъчите да намерите отговор на въпроса „Как да стигна до добра идея за да създам компания ... и доколко това има значение всъщност?“, този модул ще ви помогне да разберете по структуриран начин творческия процес на генерирането на бизнес идеи. Новите бизнес идеи не само ви помагат да развиете бизнеса си, но и да го направите по-траен и устойчив. Този модул е идеален, ако искате да разберете процеса на генериране на бизнес идеи. Ще знаете какво и как да правите по време на стратегически консултантски проекти, посветени на създаването на нови бизнеси.

### 2.Учебна програма

Учебна програма за Модул 9 „Генериране на бизнес идея“		
<b>Общо представяне на модула</b>		
По същия начин както „класическия“ бизнес, социалният бизнес може да използва процеса на		



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



BALKAN INSTITUTE FOR LABOUR AND SOCIAL POLICY

<p>„генериране на бизнес идеи“, за да открие от какво се нуждае. Този модул изследва какво означава генериране на идеи и съответните процеси, както и някои техники за това.</p> <p>Генерирането на бизнес идея е творческият процес или процедура, които един предприемач, социален предприемач в нашия случай, използва, за да намери решения за редица трудни предизвикателства. Това е систематичен процес на генериране на идеи, разработване на вариации на идеи и идентифициране на добри идеи, които сочат към обещаващо създаване на предприятие. Това включва представяне на много идеи в групово дискусия, избор на най-добрата идея или идеи, работа по създаване на план за реализиране на идеята и след това действително вземане на тази идея и прилагането ѝ на практика.</p>		
Препоръчително време за преминаване на модула	Около 8 часа	
Метод на обучение	Самообучение	
Организация консултант	AUR – National Association of Human Resources Specialists, e-mail: org.aur@gmail.com	
<b>Анотация</b>		
<p>По време на обучителния процес по модул 9: "Генериране на бизнес идея" обучаемите ще придобият знания за генерирането на социални бизнес идеи по отношение на концепции, процес, методи и техники.</p> <p>Модулът съдържа 3 раздела с теми, съответстващи на</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Неща, които трябва да знаете: основни понятия (Раздел 1: Какво трябва да знаем за генерирането на бизнес идеи? Определение и значение)</li><li>- Какво да направите: процесът (Раздел 2: Идея: Процесът на генериране на бизнес идеи)</li><li>- Неща, които да използвате: инструменти и техники (Раздел 3: Съвети, инструменти и техники за генериране на идеи)</li></ul>		



Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



Всеки раздел допринася за постигане на целите на модула по отношение на знания, умения и компетентности. Ние наблягаме на 4-те етапа от процеса на генериране на бизнес идеи, които съответстват на набор от специфични умения:

#### **Разпознаване на възможност**

- Способност за идентифициране на потенциални източници на социални идеи
- Възможност за определяне на възможни ресурси за реализиране на социалната идея като социално предприятие

#### **Генериране на идеи**

- Възможност за използване на различни техники за генериране на социални идеи
- Възможност за провеждане на правилен идеен дизайн

#### **Избор и оценка на идеи**

- Способност за оценка на усилията за реализиране на социална идея като социално предприятие
- Възможност за оценка на необходимия капацитет за реализиране на социалната идея като социално предприятие

#### **Комуникация на идеи**

- Възможност за извличане на жизнеспособно социално предприятие/идея от група социални идеи
- Възможност за класиране и подбор на социални идеи

### **3.Цели на самообучението**

Целите, които ще бъдат реализирани чрез овладяването на модула "Генериране на бизнес идея" са:

- Придобиване на знания относно процеса на генериране на бизнес идеи: дефиниция, стъпки, техники за генериране на идеи
- Изграждане на умения за идентифициране на проблемите, които трябва да се решат, възможностите, които трябва да се предприемат, и решенията за прилагане



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



BALKAN INSTITUTE FOR LABOUR AND SOCIAL POLICY

- Развитие на компетентност, която да доведе до жизнеспособна социална бизнес идея

#### 4. Какво трябва да знаете предварително?

Обучението по социално предприемачество, което се основава на метода за самообучение, се ръководи главно от личната мотивация на обучаемите.

Обучаемите трябва да имат:

- способността да се изразяват и интерпретират понятия, мисли, чувства, факти и мнения, както устно, така и писмено (слушане, говорене, четене и писане);
- дигитална компетентност, която включва увереното и критично използване на технологиите на информационното общество и основните умения на информационните и комуникационни технологии;
- способност за самостоятелно обучение, която е свързана със способността да следват и организират собственото си индивидуално обучение, в съответствие със собствените си нужди и осъзнаване на методите и възможностите.

За да може обучаемият да завърши този модул, е важно да има основни познания по:

- развитие на местната общност
- творчески техники
- технически изисквания на тестваните продукти и / или услуги
- процес на оценка въз основа на обективни критерии
- бизнес среда
- социална потребност, която трябва да бъде адресирана.



Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



## 5. Резултати от самообучението

В края на модула „Генериране на бизнес идея“ участниците ще имат:

### Придобити основни познания за:

- процес на генериране на бизнес идея
- инструменти за генериране на идея

**Разработени полезни умения**, които да им служат в професионалното развитие, а именно:

- оценка на (социалните и екологичните) проблеми, на които трябва да се обърне внимание, за да се отговори на нуждите на местната общност (способност за идентифициране на потенциални източници на социални идеи)
- оценка на възможностите, които трябва да се ползват (способност за определяне на възможни ресурси за реализиране на социалната идея като социално предприятие)
- оценка на решението за изпълнение, както по отношение на усилията (способност за оценка на усилията за реализиране на социална идея като социално предприятие), така и на необходимите способности (способност за оценка на необходимия капацитет за реализиране на социалната идея като социално предприятие).

Също така те ще могат:

- да използват различни техники за генериране на социални идеи
- да извличат жизнеспособна идея за социално предприятие от група социални идеи
- да направят правилен идеен дизайн
- да класират и подбират социални идеи

**Компетентности като очаквани резултати от обучението.** В края на този модул обучаемите ще могат:

- да идентифицират социалните нужди, като се консултират с членовете на общността
- да определят пазарните възможности, като отговарят на социалните нужди и се съсредоточават върху реалните проблеми
- да очертаят бизнес идеята според предварително идентифицираните социални нужди и



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



идентифицираните възможности в тясна връзка със специфичния характер на общността

- да обсъждат бизнес идеи чрез консултиране на членове, участващи в общността
- да избират бизнес идеята, съобразявайки се с критериите за подбор, за да допринесат за решаването на някои от идентифицираните социални нужди

## 6. Съдържание на модула

### Генериране на бизнес идея

1. Какво следва да знаем за генерирането на бизнес идея? Определение и значение

1.1 **Определение:** Процесът на създаване, разработване и комуникация на идеи, които са абстрактни, конкретни или визуални. Процесът включва процес на конструиране чрез идеята, иновация на концепцията, разработване на процеса и реализиране на концепцията. Генерирането на идея представлява творческия процес на генериране, развитие и комуникиране на нови идеи, докато една идея се разбира като основен елемент на мисълта, който може да бъде визуален, конкретен или абстрактен.

1.2 **Измерения:** Генерирането на бизнес идеи включва две измерения: креативност (меко мислене - мозъчна атака за нови продуктови иновации) и логика (твърдо мислене - формално бизнес планиране)

1.3 **Характеристики:** Жизнеспособна бизнес идея трябва да бъде: пазарно ориентирана (решаването на проблем, ориентирана ли е към клиента, а не към продукт, може да бъде насочена към идентифициран значителен пазар); осъществима (привлекателно е, защото има търсене, постижимо е, защото може да се направи, трайно е, защото трае, създава стойност, защото си струва нещо, безопасно е и е достъпно за целевия пазар); уникална, защото е диференцирана спрямо стока (Как? По-бързо, по-добре и по-евтино); финансируема (основава се на поток от приходи, представлява управляем риск и е иновативна, устойчива и мащабируема/ възпроизводима, има потенциал за растеж, осъзнава бариерите за навлизане на пазара и има продуктова линия); иновативна (може да бъде идентифицирана в иновационната рамка: изобретение, разширение, дублиране, синтез); притежавате интелектуална собственост (защитена с авторски права, търговски марки, патенти и търговски тайни)

1.4 **Иновация:** Иновацията е процесът за реализиране на най-добрите идеи, който предизвиква



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



творческата идея, която генерира поредица от иновативни събития. Иновацията е създаване на нова стойност. Иновацията е процесът, който превръща новите идеи в нова стойност - превръщането на една идея в стойност. Не можете да правите иновации без творчество. Иновацията е процесът, който комбинира идеи и знания в нова стойност. Без иновации едно предприятие и това, което предлага, бързо остаряват. Предприемачите са „мечтателите“, които поемат отговорността за създаване на иновации. Наличието на иновации отличава предприемача от другите. Следователно иновациите трябва да повишат конкурентоспособността чрез усилия, насочени към подмладяване, обновяване и предефиниране на организации, техните пазари или отрасли, ако бизнесът се счита за предприемачески.

Полезно е да се прави разлика между изобретение и иновация. Изобретението е свързано със създаването на нов продукт, процес, приложение и т.н., което може или не може да доведе до решаване на очевиден или потенциален проблем. Докато иновациите са свързани с прилагането на съществуващ или творчески подход при решаването на даден проблем. Така например, изкуственият интелект е по-скоро изобретение, но прилагането му от Uber за изчисляване на ЕТА или от Google Maps за оценка на скоростта на трафика е по-скоро иновация.

## 2. Процесът на генериране на бизнес идея

2.1 Разпознаване на възможност. Предприемачите са основни двигатели на иновациите и напредъка. В света на бизнеса те действат като двигатели на растежа, използвайки възможностите и иновациите за стимулиране на икономическия напредък. От друга страна, социалните предприемачи са индивиди, които разпознават социален проблем и използват предприемачески принципи, за да организират, създават и управляват начинание за социална промяна. Социалните предприемачи са лица с иновативни решения на най-належащите и плашещи социални проблеми в обществото. Те са амбициозни и упорити, занимаващи се с основните социални проблеми и предлагащи нови идеи за широкомащабни промени. Те са чувствителни към социалните нужди и в процеса на идентифицирането им социалният предприемач се консултира с членовете на общността, като спазва принципите на равни възможности и социално включване. Основните въпроси, които трябва да бъдат разгледани, са:

- Изяснете проблема: Какво знаем? Какво не знаем? Каква информация е необходима за решаване на проблема?



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



- Определете проблема: Какви са нашите нужди?
- Анализ на силовото поле: Използвайте този инструмент, за да помогнете за вземането на решения.
- Изложение на проблема: Можем ли да разработим едно изречение, което да определя проблема?
- Подобни решения: Кой друг е решил този проблем или проблем като този? Какви други системи има, които се опитват да разрешат нашия проблем или ни вдъхновяват със своя дизайн или функционалност?

Следователно възможностите се идентифицират в отговор на социалните нужди и с фокус върху реални проблеми, основават се на конкретни данни (например пазарни проучвания) и на предварителни анализи (например SWOT анализ).

2.2 Генериране на идеи. Казано по-просто, процесът изисква намирането на нови решения за практически проблеми във всички области на живота и работата. Но как можете да подобрите генерирането на идеи? Има ли начин или тактика за укрепване на капацитета ви за решаване на проблеми? Простият отговор е: Да, има. Бизнес идеите са очертани според предварително идентифицираните социални нужди и възможностите, идентифицирани в тясна връзка със спецификата (природата) на общността. Творческата идея е само началото на процеса на развитие. Преди да се появи надеждна концепция от множеството нови идеи, те се разглеждат, оценяват, оптимизират, доразвиват и проверяват за осъществимост. Целта на генерирането на структурирани идеи е осъществима концепция, например за подобрения на процесите, нови продукти и иновативни бизнес модели.

2.3 Избор и оценка на идеи: Изборът на най-добрите идеи започва много преди началото на процеса на разработване на идея. От съществено значение е да има фиксирани критерии, по които да се оценяват идеите, кой ще отговаря за оценката на идеите и как най-добрите идеи ще бъдат дадени на съответните вътрешни екипи за по-нататъшна оценка или изпълнение. Правилният процес на подбор започва с използването на тагове или етикети, за да се подредят идеите в значими клъстери. Бизнес идеите се обсъждат от членовете на консултантската общност, като се използват измерими и обективни критерии; в различни среди, с аналитичен дух и логически разсъждения и разпознаване, в контекст, максимално близък до реалните условия

2.4 Комуникация на идеи: Успехът на изпълнението зависи от способността на организацията да избере най-добрите идеи и да предприеме действия въз основа на тях. Също така зависи от организацията, която разполага с подходящи работни потоци, така че правилните групи да вземат



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union





SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



участие в подходящото време в трите стъпки на процеса на разработване на идеята.

### **3. Съвети, инструменти и техники за генериране на идеи**

#### **3.1 Въпроси за разглеждане:**

Проблем: Въпреки че това изглежда очевидно, колкото по-точно можете да опишете своя настоящ или възприет проблем, толкова по-големи шансове имате за генериране на полезни идеи. Преди да започнете, опитайте се да съберете възможно най-много информация за проблема, за да стигнете до същността на проблема. Определете какво вече знаете за него и каква информация все още е необходима.

- Защо е важно?
- Какъв е мащабът?
- Кои са допринасящите фактори?
- Какви са основните причини?

#### **Решение:**

- Кои са бенефициентите или клиентите?
- Как ще ги обслужвате?
- Как конкретно изглежда вашата програма?
- Каква първоначална структура за управление и управление ще въведете за изпълнение на стратегията?
- Какви партньорства или сътрудничества биха били критични или полезни?
- Какви критерии използвахте, за да изберете да станете организация с нестопанска цел или с нестопанска цел?
- На каква предпоставка (опит / знания) сте изградили своето решение?
- С кого и как сте тествали визията си?

**Възможност.** Успешните предприемачи разпознават възможността, докато тя все още се оформя. Ако идеята дойде твърде късно (пазарът е наситен) или твърде рано (пазарът не е готов), със сигурност не е добра идея.



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



BALKAN INSTITUTE FOR LABOUR AND SOCIAL POLICY

- Защо е разрешим?

- Какви други подходи са изпробвани и какви са техните резултати?

Как би изглеждал светът (вашата визия), ако го разрешите?

3.2 Творчески техники. Допреди няколко години новите идеи се развиваха главно с помощта на техники за творчество в работилници за идеи и семинари за иновации. Поради нарастващото използване на софтуер за управление на идеи и софтуер за управление на иновации в компаниите, все повече се развиват нови идеи онлайн.

Как креативните техники подкрепят успешната идея? Коя творческа техника е най-подходяща за разработване на идея? Този въпрос се основава на недоразумение. Прави впечатление, че креативността може да бъде придобита чрез използване на техники. Но има факт, който се пренебрегва от мнозина: Творческите техники са само помощ за мисленето. Творческите техники помагат да се създаде рамка за идеята. Те подпомагат предприемачите да рекомбинират различни части от техните знания в процеса на разработване на идеята.

Творческа техника може да си представим като компютърна програма, която продължава да комбинира файлове на твърдия диск по нови и различни начини. Програмата - колкото и страхотна да е - е напълно безполезна, ако на твърдия диск няма съдържание. Основите на разработване на идеята не са творчески техники. Основите са в ума ви. Представете си всичко, което знаете, всички преживявания, които сте направили в живота, всички неща, които сте видели, всички грешки, които сте допуснали, като колекция от пъзели. Творческите техники ви помагат да комбинирате частите от пъзела на живота си и да ги комбинирате за успешна идея.

Има полезни техники, които може би си заслужава да се опитат като предизвикателство на конвенционалното мислене. Тъй като ще ви трябват различни идеи, добре е да имате предвид няколко техники за тяхното генериране. Повечето от тези методи за разработване на идеи могат да се използват за по-ефективен brainstorming, но също така и за друг тип създаване на идеи:

- Idea Challenge – Идеино предизвикателство
- SCAMPER Technique – Техника SCAMPER
- Opposite Thinking – Обратно мислене
- Brainstorm Cards – Карти за brainstorming



Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



BALKAN INSTITUTE FOR  
LABOUR AND SOCIAL  
POLICY

- Analogy Thinking – Аналогово мислене
- Design Thinking – Дизайн мислене
- 6 Hats – 6 шапки
- The 5W+H Method (Who, what, where, when, why, and how?) – Методът с 5-те въпроса – кой, какво, къде, кога, защо и как
- Social Listening – Социално слушане
- Brainstorming – Брейнсторминг
- Role Playing – Ролева игра
- Use Online Tools – Използване на онлайн инструменти
- Mind Mapping – Мисловни карти
- Think In Reverse – Мислене в обратна посока
- Focus groups – Фокус групи
- Brainwriting – Индивидуален брейнсторминг, бързо генериране на идеи, като се записват на лист
- Reverse brainstorming – Брейнсторминг в обратна посока
- Check-List method – Методът на чек-листа
- „Dream Big Approach” – Подходът Dream Big
- ... и много още .

## 7. Bibliography

[http://www.super-project.eu/contents\\_pdf.php?id\\_prod=10&entity=&language=](http://www.super-project.eu/contents_pdf.php?id_prod=10&entity=&language=)

[https://ocw.mit.edu/courses/sloan-school-of-management/15-390-new-enterprises-spring-2013/lecture-notes/MIT15\\_390S13\\_lec02.pdf](https://ocw.mit.edu/courses/sloan-school-of-management/15-390-new-enterprises-spring-2013/lecture-notes/MIT15_390S13_lec02.pdf)

<https://www.wcupa.edu/business-publicManagement/cottrellcenter/documents/entrepreneurship101.pdf>



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union



SI-Zone

O5: training program in social economy, entrepreneurship and innovation



BALKAN INSTITUTE FOR  
LABOUR AND SOCIAL  
POLICY

**Osborne, Justin „7 Creative Idea Generation Methods”:**

<https://magazine.startus.cc/7-creative-idea-generation-methods/> , April 19, 2019

**Friday O. Okpara, Dr „The Value of Creativity and Innovation in Entrepreneurship”**

<http://www.asiaentrepreneurshipjournal.com/AJESIII2Okpara.pdf>

**Cottrell, Edwin, Dr „ENTREPRENEURSHIP 101: Keys to Starting a Business” in**

<https://www.wcupa.edu/business-publicManagement/cottrellcenter/documents/entrepreneurship101.pdf>, Entrepreneurial Leadership Center Fall 2009 - Speaker Series

**Modele de întreprinderi sociale pentru beneficiari de venit minim garantat / Simona Maria Stănescu, Livia Rădulescu, Aura Mihaela Alexandrescu. București : ADD Media Communication, 2013**

**Kylliäinen, Julia „What is Idea Generation? – Definition, Techniques and Success Factors”**

<https://www.viima.com/blog/idea-generation>, Jan 18, 2019

**Dr David Bozward, David, Dr „What is ideation, the business idea generation process?”**

<http://david.bozward.com/2019/03/ideation-is-the-systematic-process-of-generating-design-ideas-developing-idea-variations-and-identifying-good-ideas-that-point-to-promising-venture-creation/>, March 1, 2019

**Abourizk, Rana „What is Idea Generation? - Definition, Process & Techniques”,**

<https://study.com/academy/lesson/what-is-idea-generation-definition-process-techniques.html>



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union